

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meirtv.co.il

שנה טובה ומתוקה עיון בפרשת השבוע על פי ה"פרי צדיק"

1. פרי צדיק ראש השנה ו'

לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדוש היום לאדונינו. וזה נאמר על יום טוב של ראש השנה. ויש להבין שמפני זה שקדוש היום לה' עבוד זה יאכלו משמנים הלא בגמרא (פסחים ט"ח) הפלוגתא דר"א ור"י חציו לה' או כולו לה' מפני שנאמר לה' אלהיך דלשון לה' משמע שאינו לכם. וגם בגמרא (ביצה ט"ו ע"ב) מצינו שאמר ר"א לתלמידיו לכו אכלו משמנים והקטנו שם בתוספות הלא ר"א סבר או כולו לה'. אבל צריך ביאור ענין יום טוב של ראש השנה זמן בריאת האדם לשמחה הלא אמרו חכמינו ז"ל נוח לו שלא נברא משנברא. ובאמת מבואר בפוסקים שיש שמתענים בראש השנה ואין מצוה לאכול ולשתות דוקא וצריך ביאור מקרא הנ"ל. אמנם הענין כידוע שבכל ראש השנה נתעורר הענין של ראשית הבריאה כמו שאומרים היום הרת עולם ואז נאמר והאלהים עשה את האדם ישר ואחר זה היה הקלקול בתאות אכילה על ידי אכילת עץ הדעת טוב ורע. ואיתא בתיקונים (תיקון כ"ד) דרבנן סברי חטה היה ואיכא דאמרי גפן הוה ואחרנא אמרין תאנה היתה וכו' וכולא קשוט וכו' ובכל מחלוקת ידוע דאלו ואלו דברי אלוהים חיים וזוה ביחוד שמפורש בן בתיקונים. כי עץ הדעת ועץ החיים היו באמצע הגן וכל עצי הגן סביבם ובהם היה נטעם הטעם של כל עצי הגן כולם ואם היה טועם בתחלה מעץ החיים היה מרגיש אחר כך בכל הפירות טעם של עץ החיים. וכשטעם מעץ הדעת טוב ורע על ידי זה נעשה הקלקול להיות מרגיש בכל האכילות טעם עץ הדעת שהוא תאות אכילה (ונתבאר במקום אחר). וביום ראש השנה שיש דיעות שמותר להתענות, היינו מפני שבאותו יום בא התעוררות לתקן הפגם הראשון מתאות אכילה ועל ידי התענית הוא ענין בחינת אתכפיא להיות היצר הרע נכנע בלב האדם ועל ידי זה יוכל לתקן הפגם הראשון. וגם מצות שופר שבראש השנה הוא על התעוררות השופר שלעתידי לבא כדאיתא בפסיקתא רבתי (ר"פ ל"ט) דבראש השנה עתידים ליגאל ממלאך המות, ורוצה לומר דאז יבוער היצר הרע מהעולם וזה על ידי השופר גדול כמו שנאמר והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים, היינו שיהיה תיקון הפגם הראשון בשלימות עד שאפילו הנטמעים בין האומות העולם יתעורר בהם פנימיות נקודה שבקדושה לחזור לשרשם

כבראשית הבריאה. וכדאיתא בירושלמי כד שמע קל שופרא זמנא חדא מתבהיל השטן שהוא היצר הרע אמר מטי זימנא למתבלע כי באמת בכל ראש השנה נתעורר ענין התיקון של תקיעת השופר גדול לעילא כמו שאומרים ובשופר גדול יתקע ומלאכים יחפזון מפני שהם מרגישים בזה. ולכן בא גם המצוה מצדנו לתקוע בשופר שגם אנחנו נתעורר בזה מצינו להתיקון הנ"ל. ועל זה מרמז הפשוטה לפנייה ופשוטה לאחריה, היינו מצד השם יתברך שעשה מתחלה את האדם ישר וזהו התקיעה לפנייה. ופשוטה לאחריה, היינו כמו שיהיה לעתיד לבא שיחזור הכל לתיקון הראשון מצד השם יתברך והתרועה באמצע הוא התיקון ההוא מצד האדם:

2. פרי צדיק ראש השנה ה'

בגמרא (כריתות ו'). השתא דאמרת סימנא מלתא יהא אינש רגיל למיכל ריש שתא קרא ורוביא וכו'. וזוה אמר בשולחן ערוך (אורח חיים ס"י תקפ"ג) וכשיאכל רוביא יאמר יהי רצון שירבו זכיותינו וכו' ונוהגין לאכול תפוח מתוק בדבש ואומרים שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה וכו' ואוכלים ראש כבש לומר נהיה לראש וכו'. הענין הוא שהאכילות מורים לסימן טוב כפי שמותם. דבראשית הבריאה היה עיקר החיים דברי תורה וכן אפילו האכילה שהוא קיום החיים היה גם כן דברי תורה על דרך שנאמר לכו לחמו בלחמי ושתו בייין מסכתי שנדרש בזוהר הקדוש (ח"ג רע"א ב') נהמא דאורייתא דבכתב וינא דאורייתא דבעל פה. ואחר הקלקול שהיה על ידי אכילה שנעשה הערבוב טוב ורע מכל מקום כשמגיע היום טוב של ראש השנה שהוא יום הרת עולם יכולים גם כן לזכות לטעום רק מהטוב וכמו שיהיה לעתיד כמו ששמעתי מרבינו הקדוש מאיזוביצא זצללה"ה שאמר שלעתידי יהיה הצירוף הפסוק מכל עץ הגן אכל תאכל ומעץ הדעת טוב. גם כן תאכל ורע לא תאכל שרק מהרע של עץ הדעת לא תאכל ושאו יתברר שישראל מעולם לא אכלו רק מהטוב שבעץ הדעת. והיינו דהמכוון היה רק דברי תורה אור וכתוב וירא אלהים את האור כי טוב. והשמות מכל דבר מורה על שורש החיים שיש בדבר זה. וכשאוכלים דבר שנקרא ראש זהו שורש החיים שלו מורה לסימן שנהיה לראש וכן רוביא שירבו זכיותינו וכדומה. ותפוח מתוק בדבש שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה.

3. פרי צדיק ראש השנה א'

בראש השנה המנהג לאכול תפוח בדבש ואומרים יהי רצון שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה. ענין חידוש השנה הוא כמו שדברנו בשבת הקודש העבר שלכל שבתות וראשי חודשים שבשנה יש לכל אחד קדושה מיוחדת כל שבת וכל חודש לפי בחינתו. ובהגיע היום טוב של ראש השנה או נתחדשים מחדש קדושת כל הזמנים על השנה הבאה להשפיע מחדש התעוררות הקדושה בנפש כבראשית הבריאה. ולכן נקרא יום הזכרון כמו שאומרים כי תביא חוק וזכרון לפניך להפקד כל המעשים. וכמו שאומרים בתפלה ובקידוש היום ודברך מלכנו אמת וקיים לעד, היינו שהדבר ה' שבו נבראו כל הברואים הוא אמת וקיים לעולם להתחדש בכל שנה ושנה. ועל זה אנו מבקשים שתחדש עלינו השנה לטובה, היינו שיתחדש לבינו בכל הענינים להתנהג בהם בדרך הטוב שהוא כרצון השם יתברך על פי דרך התורה כמו שנאמר אמרו צדיק כי טוב. וצדיק נקרא מי ששומר את דרכיו לילך בדרך הטוב והישר לפניו יתברך בדרך התורה גם אם אינו מרגיש בעצמו עוד טעם ומתיקות בעסק הקדושה להיות שמח בעבודתו כאמרם ז"ל (תענית י"ד). צדיקים לאורה וישרים לשמחה כמו שנאמר אור זרוע לצדיק, היינו כענין הזריעה שמתחילת הזריעה אינו יודע עוד מה יצמח מזה. אבל ולישרי לב שמחה מפני שהוא כבר מרגיש טעם ומתיקות בהעבודה עד שנולד מזה השמחה בלב. וזהו ענין כונת מתוקה שהוא הרגשת הטעם והשמחה בלב. ועל רמז זה אוכלים תפוח בדבש על דרך שאמרו ז"ל שישראל נמשלו לתפוח מה תפוח זה פרוי קודם לעליו אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע. כי נעשה פירוש שיעשה בחינת הטוב בעוד שאין מרגיש עוד הטעם רק לעשות מה שיצטוו מרצונו יתברך ללכת בדרך התורה. ונשמע הוא הרגשת הטעם בדברי תורה על ידי ששומע ומבין ונקלט בלבו המתיקות בשמחה ובטוב טעם ודעת זהו פירוש נשמע. וזהו ענין רמז התפוח על בחינת הטוב שהוא בחינת נעשה כנ"ל בחינת אמרו צדיק כי טוב. ודבש מרמז על מתיקות השמיעה והבנה בטוב טעם ודעת ועל ידי זה מרגיש השמחה בלב על דרך שנאמר מה מתוק מדבש וכנ"ל ולישרי לב שמחה וזהו שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה: